

# ЕВРОЗВЕЗДИ В БЯЛО: НАЙ-ПОЛИТИЧЕСКАТА И НАЙ-СИМВОЛНАТА МИГРАЦИЯ

Анна Кръстева

*Резюме.* Целта на настоящата статия е да анализира най-емблематичната фигура на висококвалифицираната миграция - лекарската. Тя ще бъде изследвана в пет перспективи: многоизмерния символен капитал (професионален, хуманитарен, икономически, демократичен), периодизацията и динамиката на push/pull факторите, сблъсъкът на два дискурса за лекарската миграция, както и нейните парадокси. Основен фокус на изследването са фигурите на миграцията в бяло. Емпиричното изследване е проведено в периода 2012 - 14 г. в България и няколко европейски страни, на първо място Франция, като обхваща различни категории лекари: директорите на три големи столични болници, лекари, емигрирали в ЕС, лекари, завърнали се от страни-членки, лекари с намерение на имигрират, мобилни лекари без намерение да имигрират, мобилни лекари, практикуващи в две страни.

**Ключови думи:** миграция, лекари, европейска идентичност

## ЕВРОЗВЕЗДИТЕ ИЛИ НОВАТА КОНЦЕПТУАЛИЗАЦИЯ НА ВИСОКОКВАЛИФИЦИРАНАТА МИГРАЦИЯ

Понятието „еврозвезда“ играе с две значения: европейски звезди и свръх-бързи влакове, някои от които се наричат eurostar. Интерференцията на двата термина с идеите за движение, скорост, успех, престиж, тъче канавата на понятието. Понятието придобива популярност с емблематичното произведение на А. Фавел *Еврозвезди и евроградове* (Favell, 2008). Еврозвездите са висококвалифицирани, мобилни, с международна кариера и признание. Международното е не просто декорация и допълнение, то е в същината на този тип мобилност. Пространствената мобилност допринася за професионалното израстване. Колкото по-значително е професионалното израстване, толкова по-голямо става международното признание, толкова повече форуми, участия, покани текат към еврозвездата, което още повече ускорява нейната мобилност.

Ако избирам да вляза концептуално в темата за лекарската мобилност с понятието еврозвезди, то е защото то конструктивно преодолява напрежението между другите ключови понятия, с които се мисли висококвалифицираната миграция - braingain и braingain, които я разпъват между националната драма на детериториализацията и либералната утопия на мобилността, от която печелят всички - и мобилните мозъци, и приемните страни, и страните по произход.

---

\* Проф. д-р Анна Кръстева – НБУ  
Адрес за контакти: [anna.krasteva@gmail.com](mailto:anna.krasteva@gmail.com)

Днес не се говори за движение на миньори и фабрични работници от Юг на Север – както по времето, когато свободното движение на хора се установява като една от фундаменталните свободи на Римския договор от 1957 г. В сърцето на Лисабонската стратегия от 2000 г. е най-вече свободното движение на професионалисти, квалифицирани и образовани: циркулацията на „таланти“ в „икономиката на знанието“ с благоприятния вторичен ефект от изграждане на европейската идентичност (Favell, 2008:178).

Еврозвездите отразяват Европа в нейното най-ентузиазирано космополитно и пост-национално измерение“ (Favell, 2008, 2009). Еврозвездите са олицетворение и на една нова – денационализирана - свобода: и в пространствен и икономически, и в културен, и в космополитен смисъл: „Еврозвездите в евроградовете – истинската свобода на европейската модерност. Със сигурност най-атрактивният резултат на петдесет години европейска интеграция и европейски права за свободно движение“ (Favell, 2008: 11). Те са като завършената реализация на Просвещението, мечтаещо за общество, освободено от историята, от природата, от първичните привързаности.

Еврозвездата е европейската мечта. Както и американската мечта, еврозвездата е и мечта, и политика, и зрънца реалност.

Целта на настоящата статия е да анализира най-емблематичната фигура на висококвалифицираната миграция - лекарската. Тя ще бъде изследвана в пет перспективи: многоизмерния символен капитал (професионален, хуманитарен, икономически, демократичен), периодизацията и динамиката на push/pull факторите, сблъсъкът на два дискурса за лекарската миграция, както и нейните парадокси. Основен фокус на изследването са фигурите на миграцията в бяло. Емпиричното изследване е проведено в периода 2012 - 14 г. в България и няколко европейски страни, на първо място Франция, като обхваща различни категории лекари: директорите на три големи столични болници, лекари, емигрирали в ЕС, лекари, завърнали се от страни-членки, лекари с намерение на имигрират, мобилни лекари без намерение да имигрират, мобилни лекари, практикуващи в две страни.

### **ТРИ ПОРТРЕТА, ТРИ ФИГУРИ НА МОБИЛНОСТТА**

#### *Между номенклатурата и дисидентството*

Историята на д-р ВИ е зигзагообразна и драматична. Тя започва спокойно в една западна страна, където ВИ придружава своя съпруг, представител на номенклатурата по това време. Тя завършва медицинско образование и успява да се интегрира в една болница, преминавайки през всички стъпала от дебютантка до шеф на отделение. Тя е много уважавана и от пациенти, и от колегите си лекари. Връщат съпруга в България, семейството го придружава. Принадлежността към номенклатурата има множество предимства, едно от най-предпочитаните е именно престоят в чужбина. Тази принадлежност оба-